

Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning

Nu har de tidigare villkoren från 2006 för kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) ersatts av nya, som på ett tydligare sätt klargör bland annat hur ersättningen kan användas för åtgärder på begravningsplatser. Tidigare har stiftet gjort olika tolkningar av regelverket, i synnerhet beträffande tillämpningen på begravningsplatser. Med de reviderade villkoren ges möjlighet till KAE för projekt rörande det gröna kulturarvet, vård- och bevarandeplaner för begravningsplatser samt åtgärdsinsatser på kulturhistoriskt intressanta gravanordningar.

Handläggare:

Eva Grönwall, chef Begravnings- och kyrkogårdsenheten, tel. 08-737 72 22
eva.gronwall@svenskakyrkan.se

Cecilia Forssell-Ericson, jurist, tel. 08-737 72 27
cecilia.forssell-ericson@svenskakyrkan.se

Staffan Lundstedt, kyrkogårdskonsulent, tel. 08-737 72 15
staffan.lundstedt@svenskakyrkan.se

Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning

I september 2012 antog kyrkostyrelsen de nya villkoren för kyrkoantikvarisk ersättning, KAE. De ersätter därmed *Villkor och allmänna råd* från 2006. De nya villkoren är framtagna av Svenska kyrkan i samverkan med Riksantikvarieämbetet (RAÄ) och länsstyrelserna. Till stöd i arbetet med KAE håller en handbok på att tas fram där villkoren kommenteras. Handboken, som beräknas färdig under 2013, kommer även att hållas uppdaterad för att besvara aktuella frågor och återge praxis gällande ersättnings fördelning, användning och redovisning.

KAE är statens kompensation för det ansvar som Svenska kyrkan tar genom bestämmelserna i kulturminneslagen, KML. Ersättningen ska användas för kulturhistoriskt motiverade kostnader med att bevara och tillgängliggöra de lagskyddade kyrkliga kulturvärdena. För att KAE ska kunna användas för en långsiktigt hållbar förvaltning med största möjliga nytta för kulturvärdena och allmänheten krävs goda kunskaper, framförhållning och en fungerande samverkan mellan Svenska kyrkan och kulturmiljösektorns övriga företrädare.

Svenska kyrkan har som huvudman för begravningsverksamheten rätt att täcka vård och underhåll av det kulturhistoriskt värdefulla på begravningsplatsen med medel från begravningsavgiften. Med det nya regelverket klargörs att det finns situationer då KAE kan komma ifråga för särskilt kostnadskrävande åtgärder som är orimliga att finansiera via avgiften. Dels kan åtgärderna vara omfattande och därmed kostsamma, exempelvis omläggning av en kyrkogårdsmur, dels kan det krävas särskilda specialistinsatser för att upprätthålla de kulturhistoriska värdena, såsom konserveringsarbeten på gamla gravanordningar.

Objekt berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning (urval gällande begravningsplatser)

- Begravningsplatser som är skyddade enligt 4 kap KML och har tillkommit före 1940 eller är utpekade genom ett särskilt beslut av RAÄ.
- På begravningsplatser kan ersättning komma ifråga för byggnader och fasta anordningar samt växtlighet med mycket höga kulturhistoriska värden. KAE till åtgärder på begravningsplats ska endast beviljas om åtgärderna är särskilt kostnadskrävande och gäller mycket höga kulturhistoriska värden.
- Kulturhistoriskt mycket värdefulla gravanordningar, där gravrätten återgått till församlingen och gravanordningen tillfallit upplåtaren, kan räknas som inventarier av kulturhistoriskt värde. För att ersättning ska kunna beviljas till vård av sådana gravanordningar ska de föras upp på en särskild förteckning, "kulturhistoriskt mycket värdefulla gravanordningar". Förteckningen ska fastställas av kyrkorådet i samråd med länsstyrelsen. Församlingen ansvarar för att de gravanordningar som förts upp på förteckningen förvaras och vårdas väl.

Åtgärder berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning (urval gällande begravningsplatser)

- Vård- och underhållsåtgärder som ingår i en långsiktig vård- och underhållsplan. Planen ska vara utförd så att vård och förvaltning kan planeras med god framförhållning. Planen ska vara antagen av kyrkorådet. Ska ersättning beviljas till åtgärder som inte ingår i en vård- och underhållsplan ska åtgärden vara av akut och oförutsägbar karaktär.
- Inventeringar, utredningar och projekteringar som förbereder, underlättar och förbättrar förutsättningar för vård och underhåll.
- Ersättning får beviljas till upprättande av vård- och underhållsplan samt till revidering och komplettering av befintlig sådan.
- Ersättning får beviljas till driftskostnader om särskilda skäl föreligger, såsom att driftskostnaderna är särskilt höga till följd av komplicerade bevarandeförhållanden, eller att det gäller objekt utan användning i församlingens ordinarie verksamhet och att länsstyrelsen i sitt tillsynsarbete har angivit att driften är nödvändig för bevarandet av objektets kulturhistoriska värde. Som exempel nämns stora ytor av mönsterkrattade gravplatser och hamling av trädkransar eller alléer.
- Ersättning får beviljas för informations- och visningsinsatser i syfte att tillgängliggöra och förmedla kunskap om de kyrkliga kulturmiljöerna och de historiska företeelser och händelseförlopp som de representerar.
- Ersättning får beviljas för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med arbete för ökad tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Med sådana kostnader avses vanligen särskilda materialval och särskild utformning som motiveras av kulturhistoriska hänsyn.
- KAE får inte användas för allmän kompetensutveckling eller för administration.

Information från kyrkokansliet

I information från kyrkokansliet till stiftshandläggare i oktober 2012 meddelades att kyrkostyrelsen har beviljat ökat anslag för KAE under 2013 och 2014. Avsikten är att ersättningsnivåerna för alla projekt ska höjas och att egeninsatsen därmed minskar.

Inför framtida projektansökningar har kyrkokansliet valt att lyfta fram tre områden som särskilt angelägna på kort sikt: tillgänglighet, kulturhistorisk värdering och det gröna kulturarvet. Uppmärksamhet på det gröna kulturarvet motiveras med att statusen på detta kulturarv behöver höjas i förhållande till andra kyrkliga kulturvärlden. Det handlar även om att motverka att betydelsefulla kulturvärden håller på att försvinna. Frågor om det gröna kulturarvet kommer att utvecklas i handboken med förtydligande kommentarer till villkoren.

För vidare information samt upplysningar om processen för handläggning, samråd och tidsplan se *Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning*
www.svenskakyrkan.se/556684

Förteckning över Observera utgivna 2012

- Nr 1 Internränta 2011, januari
- Nr 2 Nu blir det enklare att anmäla arbetsskador, januari
- Nr 3 Anmäl sjukdom AGS-KL och arbetsskada TFA-KL på AFA Försäkrings kundwebb, januari
- Nr 4 Skattereduktion för gåvor till ideella organisationer, januari
- Nr 5 Förändringar vid anmälan till utbildningar inom Ekonomi, januari
- Nr 6 Avtal om bilersättning (BIA), januari
- Nr 7 Tillsyn över begravningsverksamheten begränsas till färre antal länsstyrelser, februari
- Nr 8 Ändringar i begravningslagen – ”Några begravningsfrågor” samt förslag om enhetlig begravningsavgift 2015, februari
- Nr 9 SPAR-registret – hjälp i gravbokshanteringen, februari
- Nr 10 Deklarationsanvisningar för blankett Inkomstdeklaration 3, mars
- Nr 11 Budgetförutsättningar 2013, april
- Nr 12 Nytt ramavtal med Posten Logistik AB, april
- Nr 13 Standard för trädinventering, april
- Nr 14 Nationella nivåns utbud för kapitalförvaltning, maj
- Nr 15 Gravsättning av icke-folkbokförda, juni
- Nr 16 Kulturarvslyftet 2012–2014, juni
- Nr 17 Nya anvisningar för kontroll av gravstenar, juni
- Nr 18 Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet, juni
- Nr 19 Återbetalning av premier för AGS-KL och avgiftsbefrielse avseende 2007 och 2008 samt reviderade Personalomkostnader för 2013, juni
- Nr 20 Förbättrade villkor för TFA-KL, juni
- Nr 21 Kollektivavtalet för Svenska kyrkans 22 000 anställda är klart, juni
- Nr 22 Avgiften till Kollektivavtalsstiftelsen Kyrkans Trygghetsråd, november
- Nr 23 Ytterligare klargörande om konverteringsregeln i Kyrkans AB § 4 mom. 5
Ytterligare klargörande om de 15 fridagarna för präster, diakoner och församlingspedagoger, november
- Nr 24 Inför bokslut och årsredovisning, december
- Nr 25 Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning, december